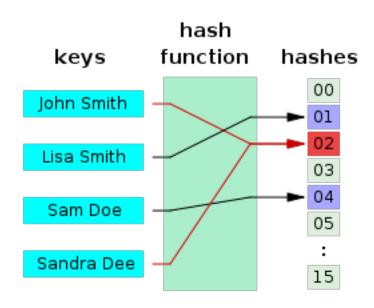
Δομές Δεδομένων και Αλγόριθμοι - Εργαστήριο 7 Κατακερματισμός

Τ.Ε.Ι. Ηπείρου, Τμήμα Μηχανικών Πληροφορικής Τ.Ε. Χρήστος Γκόγκος - Αναπληρωτής Καθηγητής

1 Εισαγωγή

2 Τι είναι ο κατακερματισμός;

Ο κατακερματισμός (hashing) είναι μια μέθοδος που επιτυγχάνει ταχύτατη αποθήκευση και αναζήτηση δεδομένων. Σε ένα σύστημα κατακερματισμού τα δεδομένα αποθηκεύονται σε έναν πίνακα που ονομάζεται πίνακας κατακερματισμού (hash table). Εφαρμόζοντας στο κλειδί κάθε εγγραφής που πρόκειται να αποθηκευτεί ή να αναζητηθεί τη συνάρτηση κατακερματισμού (hash function) προσδιορίζεται μονοσήμαντα η θέση του πίνακα στην οποία τοποθετούνται τα δεδομένα της εγγραφής. Μια καλή συνάρτηση κατακερματισμού θα πρέπει να κατανέμει τα κλειδιά στα κελιά του πίνακα κατακερματισμού όσο πιο ομοιόμορφα γίνεται και να είναι εύκολο να υπολογιστεί.

Σχήμα 1:

Είναι επιθυμητό το παραγόμενο αποτέλεσμα από τη συνάρτηση κατακερματισμού να εξαρτάται από το κλειδί στο σύνολό του.

Οι πίνακες κατακερματισμού είναι ιδιαίτερα κατάλληλοι για εφαρμογές στις οποίες πραγματοποιούνται συχνές αναζητήσεις εγγραφών με δεδομένες τιμές κλειδιών. Ωστόσο, οι πίνακες κατακερματισμού έχουν και μειονεκτήματα καθώς είναι δύσκολο να επεκταθούν από τη στιγμή που έχουν δημιουργηθεί και μετά. Επίσης, η απόδοσή των πινάκων κατακερματισμού υποβαθμίζεται καθώς οι θέσεις τους γεμίζουν με στοιχεία. Συνεπώς, εφόσον ο προγραμματιστής προχωρήσει στη δική του υλοποίηση ενός πίνακα κατακερματισμού είτε θα πρέπει

να γνωρίζει εκ των προτέρων το πλήθος των στοιχείων που πρόκειται να αποθηκευτούν είτε όταν αυτό απαιτηθεί να υπάρχει πρόβλεψη έτσι ώστε τα δεδομένα να μεταφέρονται σε μεγαλύτερο πίνακα κατακερματισμού.

Στις περισσότερες εφαρμογές υπάρχουν πολύ περισσότερα πιθανά κλειδιά εγγραφών από ότι θέσεις στο πίνακα κατακερματισμού. Αν για δύο ή περισσότερα κλειδιά η εφαρμογή της συνάρτησης κατακερματισμού δίνει το ίδιο αποτέλεσμα τότε λέμε ότι συμβαίνει σύγκρουση (collision) η οποία θα πρέπει να διευθετηθεί με κάποιο τρόπο. Ειδικότερα, η εύρεση μιας εγγραφής με κλειδί k είναι μια διαδικασία δύο βημάτων:

- Εφαρμογή της συνάρτησης κατακερματισμού στο κλειδί της εγγραφής.
- Ξεκινώντας από την θέση που υποδεικνύει η συνάρτηση κατακερματισμού στον πίνακα κατακερματισμού, εντοπισμός της εγγραφής που περιέχει το ζητούμενο κλειδί (ενδεχόμενα θα χρειαστεί να εφαρμοστεί κάποιος μηχανισμός διευθέτησης συγκρούσεων).

2.1 Ανοικτή διευθυνσιοδότηση

2.2 Κατακερματισμός με αλυσίδες

3 Κατακερματισμός με την STL

Η STL διαθέτει την κλάση std::hash που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την επιστροφή hash τιμών για διάφορους τύπους δεδομένων. Στον ακόλουθο κώδικα παρουσιάζεται η χρήση της std::hash.

```
1 #include <iostream>
  #include <string>
  using namespace std;
4
5
  int main() {
     double d1 = 1000.1;
6
     double d2 = 1000.2:
     hash<double> d hash;
     cout << "The hash value for: (" << d1 <<") is " << d hash(d1) << endl;
     cout << "The hash value for: (" << d2 <<") is " << d hash(d2) << endl;
10
11
     char c1[15] = "This is a test";
12
     char c2[16] = "This is a test.";
13
     hash<char *> c strhash;
14
     cout << "The hash value for: (" << c1 <<") is " << c strhash(c1) << endl;
15
     cout << "The hash value for: (" << c2 <<") is " << c strhash(c2) << endl;
16
17
     string s1 = "This is a test";
18
     string s2 = "This is a test.";
19
     hash<string> strhash;
20
     cout << "The hash value for: (" << s1 <<") is " << strhash(s1) << endl;
21
     cout << "The hash value for: (" << s2 << ") is " << strhash(s2) << endl;
22
23
```

Κώδικας 1: Παράδειγμα χρήσης της std::hash (stl hash.cpp)

```
1 The hash value for: (1000.1) is 18248755989755706217
2 The hash value for: (1000.2) is 2007414553616229599
3 The hash value for: (This is a test) is 7536144
4 The hash value for: (This is a test.) is 7536128
5 The hash value for: (This is a test) is 5122661464562453635
6 The hash value for: (This is a test.) is 10912006877877170250
```

Επιπλεον, η STL υποστηρίζει δύο βασικές δομές κατακερματισμού το std::unordered_set και το std::unordered_map. Το std::unordered_set υλοποιείται ως ένας πίνακας κατακερματισμού και μπορεί να περιέχει τιμές (κλειδιά) οποιουδήποτε τύπου οι οποίες γίνονται hash σε διάφορες θέσεις του πίνακα κατακερματισμού. Κατά μέσο όρο,

οι λειτουργίες σε ένα std::unordered_set (εύρεση, εισαγωγή και διαγραφή κλειδιού) πραγματοποιούνται σε σταθερό χρόνο O(1). Ένα std::unordered_set δεν περιέχει διπλότυπα, ενώ αν υπάρχει αυτή η ανάγκη τότε μπορεί να χρησιμοποιηθεί το std::unordered_multiset.

Στον κώδικα που ακολουθεί οι χαρακτήρες ενός λεκτικού εισάγονται ένας προς ένας σε ένα std::unordered_set έτσι ώστε να υπολογιστεί το πλήθος των διακριτών χαρακτήρων του λεκτικού.

```
#include <cctype> // tolower
  #include <iostream>
   #include <unordered set>
  using namespace std;
5
7
  int main() {
     string text = "You can do anything but not everything";
     unordered set<char> uset;
     for (char c : text)
11
      if (c!='')
12
         uset.insert(tolower(c));
     cout << "Number of discrete characters=" << uset.size() << endl;</pre>
13
14
     for (unordered set<char>::iterator itr = uset.begin(); itr != uset.end();
15
       cout << *itr << "";
16
17
     cout << endl;
18
```

Κώδικας 2: Παράδειγμα χρήσης του std::unordered set (stl unordered set.cpp)

```
Number of discrete characters=15
2 r v e g c b y n u o d a t i h
```

Το std::unordered_map αποθηκεύει ζεύγη (κλειδί-τιμή). Το κλειδί αναγνωριζει με μοναδικό τρόπο το κάθε ζεύγος και γίνεται hash σε συγκεκριμένη θέση του πίνακα κατακερματισμού. Όπως και στο std::unordered_set. κατά μέσο όρο, οι λειτουργίες σε ένα std::unordered_map πραγματοποιούνται σε σταθερό χρόνο O(1). Η ανάθεση τιμής σε κλειδί μπορεί να γίνει με τους τελεστές = και [] ενώ το πέρασμα από τις τιμές ενός std::unordered_map μπορεί να γίνει με iterator ή με range for.

```
#include <iostream>
  #include <unordered map>
  using namespace std;
  int main() {
     unordered map<string, double> atomic mass{{"H", 1.008}, // Hydrogen
7
                                                    {"C", 12.011}}; // Carbon
8
     atomic mass["O"] = 15.999; // Oxygen
9
     atomic mass["Fe"] = 55.845; // Iron
10
     atomic mass.insert(make pair("Al", 26.982)); // Aluminium
11
12
     for (unordered map<string, double>::iterator itr = atomic mass.begin();
13
          itr != atomic mass.end(); itr++)
14
       cout << itr->first << ":" << itr->second << "";
15
     cout << endl;
16
17
     for (const std::pair<string, double> &kv : atomic mass)
18
       cout << kv.first << ":" << kv.second << " ";
19
     cout << endl;
20
21
     string element = "Fe";
22
     // string element = "Ti"; // Titanium
     if (atomic mass.find(element) == atomic mass.end())
```

```
cout << "Element" << element << " is not in the map" << endl;
else
cout << "Element" << element << " has atomic mass" << atomic_mass[element]
<< "" << endl;

else
cout << "Element" << element << " has atomic mass" << atomic_mass[element]
</pre>
```

Κώδικας 3: Παράδειγμα χρήσης του std::unordered map (stl unordered map.cpp)

```
1 Al:26.982 H:1.008 C:12.011 O:15.999 Fe:55.845
2 Al:26.982 H:1.008 C:12.011 O:15.999 Fe:55.845
3 Element Fe has atomic mass 55.845
```

4 Κατακερματισμός και κρυπτογράφηση

5 Bloom filters

A Bloom filter is a space-efficient probabilistic data structure, conceived by Burton Howard Bloom in 1970, that is used to test whether an element is a member of a set. False positive matches are possible, but false negatives are not – in other words, a query returns either "possibly in set" or "definitely not in set". Elements can be added to the set, but not removed (though this can be addressed with a "counting" filter); the more elements that are added to the set, the larger the probability of false positives.

6 Παραδείγματα

6.1 Παράδειγμα 1

Έστω μια επιχείρηση η οποία επιθυμεί να αποθηκεύσει τα στοιχεία των υπαλλήλων της (όνομα, διεύθυνση) σε μια δομή έτσι ώστε με βάση το όνομα του υπαλλήλου να επιτυγχάνει τη γρήγορη ανάκληση των υπόλοιπων στοιχείων των υπαλλήλων. Στη συνέχεια παρουσιάζεται η υλοποίηση ενός πίνακα κατακερματισμού στον οποίο κλειδί θεωρείται το όνομα του υπαλλήλου και η επίλυση των συγκρούσεων πραγματοποιείται με ανοικτή διευθυνσιοδότηση (open addressing) και γραμμική αναζήτηση (linear probing). Ο πίνακας κατακερματισμού μπορεί να δεχθεί το πολύ 10.000 εγγραφές υπαλλήλων. Στο παράδειγμα χρονομετρείται η εκτέλεση για 2.000, 3.000 και 8.000 υπαλλήλους. Παρατηρείται ότι λόγω των συγκρούσεων καθώς ο συντελεστής φόρτωσης του πίνακα κατακερματισμού αυξάνεται η απόδοση της δομής υποβαθμίζεται.

```
#include <random>
  using namespace std;
  mt19937 mt(1821);
  uniform int distribution <int> uni(0, 25);
  struct employee {
7
     string name;
8
     string address;
9
10
11
   string generate_random_string(int k) {
12
     string s{};
13
     const string letters_en = "ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ";
14
     for (int i = 0; i < k; i++)
15
       s += letters en[uni(mt)];
16
    return s;
17
18
  }
```

Κώδικας 4: Ορισμός δομής employee και δημιουργία τυχαίων λεκτικών (employees.cpp)

```
1 #include "employees.cpp"
  #include <chrono>
  #include <iomanip>
4 #include <iostream>
  #include <string>
  #include <vector>
  using namespace std::chrono;
8
   const int N = 10000; // HashTable size
10
  int simple_string_hash(string &s) {
12
     int h = 0;
13
     for (char c:s)
14
       h += c;
15
     return h % N;
16
17
18
   void insert(employee hash table[], employee &ypa) {
19
     int pos = simple_string_hash(ypa.name);
20
     while (hash_table[pos].name != "") {
21
22
       pos++;
       pos %= N;
23
24
25
     hash_table[pos] = ypa;
26
27
   bool search(employee hash_table[], string &name, employee &ypa) {
28
     int pos = simple_string_hash(name);
29
30
     while (hash_table[pos].name != name) {
31
32
       if (hash_table[pos].name == "")
         return false;
33
       pos++;
34
       pos %= N;
35
       c++;
36
       if(c > N)
37
         return false;
38
39
     ypa = hash_table[pos];
40
41
     return true;
42
43
  int main() {
44
     vector<int> SIZES {2000, 3000, 8000};
45
     for (int x : SIZES) {
46
       struct employee hash_table[N];
47
       // generate x random employees, insert them at the hashtable
48
       vector<string> names;
49
       for (int i = 0; i < x; i++) {
50
         employee ypa;
51
         ypa.name = generate_random_string(3);
52
         ypa.address = generate_random_string(20);
53
         insert(hash_table, ypa);
54
         names.push_back(ypa.name);
55
56
       // generate x more names
57
       for (int i = 0; i < x; i++)
58
         names.push back(generate random string(3));
59
       // time execution of 2*x searches in the HashTable
60
```

```
auto t1 = high resolution clock::now();
61
       employee ypa;
62
       int c = 0;
63
       for (string name: names)
64
         if (search(hash table, name, ypa)) {
65
            // cout << "Employee" << ypa.name << "" << ypa.address << endl;
66
67
68
69
       auto t2 = high resolution clock::now();
70
       chrono::duration<double, std::micro> duration = t2 - t1;
71
       cout << "Load factor: " << setprecision(2) << (double)x / (double)N
72
73
             << "employees found: "<< c << "employees not found: "<< 2 * x - c
            << "time elapsed: " << std::fixed << duration.count()</pre>
74
            << "microseconds" << endl;
75
76
77
```

Κώδικας 5: Υλοποίηση πίνακα κατακερματισμού για γρήγορη αποθήκευση και αναζήτηση εγγραφών (lab07_ex1.cpp)

```
Load factor: 0.2 employees found: 2000 employees not found: 2000 time elapsed: 141452.50 microseconds
Load factor: 0.30 employees found: 3000 employees not found: 3000 time elapsed: 316067.20 microseconds
Load factor: 0.80 employees found: 8000 employees not found: 8000 time elapsed: 2270363.00 microseconds
```

6.2 Παράδειγμα 2

Στο παράδειγμα αυτό παρουσιάζεται η λύση του ίδιου προβλήματος με το παράδειγμα 1 με τη διαφορά ότι πλέον χρησιμοποιείται η δομή std::unordered map της STL.

```
#include "employees.cpp"
  #include <chrono>
  #include <iomanip>
4 #include <iostream>
5 #include <string>
  #include <unordered map>
  #include <vector>
  using namespace std::chrono;
9
10
11 int main() {
     vector<int> SIZES {2000, 3000, 8000};
12
     for (int x : SIZES) {
13
       unordered map<string, employee> umap;
14
       // generate x random employees, insert them at the hashtable
15
       vector<string> names;
16
       for (int i = 0; i < x; i++) {
17
         employee ypa;
18
         ypa.name = generate random string(3);
19
         ypa.address = generate_random_string(3);
20
         umap[ypa.name] = ypa;
21
         names.push_back(ypa.name);
22
23
       // generate x more names
24
       for (int i = 0; i < x; i++)
25
         names.push back(generate random string(10));
26
27
       // time execution of 2*E searches in the HashTable
28
       auto t1 = high resolution clock::now();
29
       int c = 0;
30
```

```
for (string name: names)
31
         if (umap.find(name) != umap.end()) {
32
            // cout << "Employee" << name << "" << umap[name].address << endl;
33
34
35
       auto t2 = high resolution clock::now();
36
37
       chrono::duration<double, std::micro> duration = t2 - t1;
38
       cout << "Load factor: " << setprecision(2) << umap.load factor()
39
             << "employees found: "<< c << "employees not found: "<< 2 * x - c
40
             << "time elapsed: " << std::fixed << duration.count()</pre>
41
             << " microseconds" << endl;</pre>
42
43
44
  }
```

Κώδικας 6: Γρήγορη αποθήκευση και αναζήτηση εγγραφών με τη χρήση της std::unordered_map (lab07_ex2.cpp)

```
    Load factor: 0.53 employees found: 2000 employees not found: 2000 time elapsed: 0.00 microseconds
    Load factor: 0.80 employees found: 3000 employees not found: 3000 time elapsed: 0.00 microseconds
    Load factor: 0.53 employees found: 8000 employees not found: 8000 time elapsed: 0.00 microseconds
```

6.3 Παράδειγμα 3

Στο παράδειγμα αυτό εξετάζονται πέντε διαφορετικοί τρόποι με τους οποίους ελέγχεται για ένα μεγάλο πλήθος τιμών (5.000.000) πόσες από αυτές δεν περιέχονται σε ένα δεδομένο σύνολο 1.000 τιμών. Οι τιμές είναι ακέραιες και επιλέγονται με τυχαίο τρόπο στο δάστημα [0,100.000]. Ο χρόνος που απαιτεί η κάθε προσέγγιση χρονομετρείται.

- Η πρώτη προσέγγιση (scenario1) χρησιμοποιεί ένα vector για να αποθηκεύσει το σύνολο των 1.000 τυγαίων ακεραίων τιμών και αναζητά σειριακά κάθε τιμή στο vector.
- Η δεύτερη προσέγγιση (scenario2) χρησιμοποιεί επίσης ένα vector για να αποθηκεύσει το σύνολο των
 1.000 τυχαίων ακεραίων τιμών, τις ταξινομεί και αναζητά κάθε τιμή στο ταξινομημένο vector.
- Η τρίτη προσέγγιση (scenario3) αποθηκεύει τις 1.000 τυχαίες ακεραίες τιμές σε ένα std::set (υλοποιείται στην STL ως δυαδικό δένδρο αναζήτησης) και αναζητά κάθε τιμή σε αυτό.
- Η τέταρτη προσέγγιση (scenario4) αποθηκεύει τις 1.000 τυχαίες ακεραίες τιμές σε ένα std::unordered_set (υλοποιείται στην STL ως πίνακας κατακερματισμού) και αναζητά κάθε τιμή σε αυτό.
- Η πέμπτη προσέγγιση (scenario5) υλοποιεί ένα Bloom filter που χρησιμοποιεί ως βασική δομή ένα σύνολο δυαδικών ψηφίων με μέγεθος 10.001.

```
1 #include <algorithm>
2 #include <bitset>
  #include <chrono>
4 #include <iostream>
5 #include <random>
6 #include <set>
7 #include <unordered set>
8 #include <vector>
10 using namespace std;
  using namespace std::chrono;
11
12
13 // number of items in the set
  constexpr int N = 1000;
  // number of values checked whether they exist in the set
  constexpr int M = 5E6;
17 // number of bits of the bitset
```

```
18 constexpr int BS SIZE = 10001;
   uniform int distribution<uint32 t> dist(0, 1E5);
19
20
   void scenario1(vector<uint32 t> &avector) {
21
     long seed = 1940;
22
     mt19937 mt(seed);
23
     int c = 0;
24
     for (int i = 0; i < M; i++)
25
       if (find(avector.begin(), avector.end(), dist(mt)) == avector.end())
26
27
     cout << "Values not in the set (using unsorted vector): " << c << " ";
28
29
30
   void scenario2(vector<uint32 t> &avector) {
31
     sort(avector.begin(), avector.end());
32
     long seed = 1940;
33
     mt19937 mt(seed);
34
     int c = 0;
35
     for (int i = 0; i < M; i++)
36
       if (!binary search(avector.begin(), avector.end(), dist(mt)))
37
38
     cout << "Values not in the set (using sorted vector): " << c << " ";
39
40
41
   void scenario3(set<uint32 t> &aset) {
42
     long seed = 1940;
43
     mt19937 mt(seed);
44
     int c = 0;
45
     for (int i = 0; i < M; i++)
46
       if (aset.find(dist(mt)) == aset.end())
47
48
     cout << "Values not in the set (using std::set): " << c << " ";
49
50
51
52
   void scenario4(unordered set<uint32 t> &auset) {
53
     long seed = 1940;
     mt19937 mt(seed);
54
     int c = 0;
55
     for (int i = 0; i < M; i++)
56
       if (auset.find(dist(mt)) == auset.end())
57
          c++;
58
     cout << "Values not in the set (using std::unordered set): " << c << "";
59
60
61
   inline uint32 t hash1(uint32 t x) { return x; }
   inline uint32_t hash2(uint32_t x) { return 3 * x; }
   inline uint32 t hash3(uint32 t x) { return 5 * x + 7; }
64
65
   void scenario5(bitset<BS_SIZE> &bs, unordered_set<uint32_t> &aset) {
66
     long seed = 1940;
67
     mt19937 mt(seed);
68
     int c = 0;
69
     for (int i = 0; i < M; i++) {
70
        uint32 t x = dist(mt), h1 = hash1(x), h2 = hash2(x), h3 = hash3(x);
71
72
        if (!bs.test(h1 % BS SIZE) || !bs.test(h2 % BS SIZE) ||
            !bs.test(h3 \% BS\_SIZE) \parallel aset.find(x) == aset.end())
73
74
75
     cout << "Values not in the set (using bloom filter + std::unordered_set): "</pre>
76
           << c << "";
77
78
```

```
79
    int main() {
80
      long seed = 1821;
81
      mt19937 mt(seed);
 82
      high resolution clock::time point t1, t2;
 83
      duration < double, std::micro > duration micro;
 84
      vector<uint32 t> avector(N);
 85
      // fill vector with random values using std::generate and lambda function
 86
87
      std::generate(avector.begin(), avector.end(), [&mt]() { return dist(mt); });
 88
      t1 = high resolution clock::now();
 89
      scenario1(avector);
 90
      t2 = high resolution clock::now();
 91
 92
      duration micro = t^2 - t^2;
      cout << "elapsed time: " << duration micro.count() << "microseconds,"
 93
           << duration micro.count() / 1E6 << "seconds" << endl;
 94
 95
      t1 = high resolution clock::now();
 96
      scenario2(avector);
 97
      t2 = high resolution clock::now();
 98
      duration micro = t2 - t1;
 99
      cout << "elapsed time: " << duration micro.count() << " microseconds,"
100
101
            << duration micro.count() / 1E6 << "seconds" << endl;
102
      set<uint32 t> aset(avector.begin(), avector.end());
103
      t1 = high resolution clock::now();
104
      scenario3(aset);
105
      t2 = high_resolution_clock::now();
106
      duration micro = t2 - t1;
107
      cout << "elapsed time: " << duration micro.count() << "microseconds,"
108
           << duration micro.count() / 1E6 << "seconds" << endl;
109
110
      unordered set<uint32 t> auset(avector.begin(), avector.end());
111
      t1 = high resolution clock::now();
112
      scenario4(auset);
113
      t2 = high resolution clock::now();
114
     duration_micro = t2 - t1;
115
      cout << "elapsed time: " << duration micro.count() << "microseconds,"
116
            << duration micro.count() / 1E6 << " seconds" << endl;
117
118
      bitset<BS SIZE>bs;
119
      for (int x : avector) {
120
        bs.set(hash1(x) % BS SIZE, true);
121
        bs.set(hash2(x) % BS SIZE, true);
122
        bs.set(hash3(x) % BS SIZE, true);
123
124
      t1 = high resolution clock::now();
125
      scenario5(bs, auset);
126
      t2 = high resolution clock::now();
127
      duration micro = t2 - t1;
128
      cout << "elapsed time: " << duration micro.count() << "microseconds,"
129
            << duration micro.count() / 1E6 << "seconds" << endl;
130
131
```

Κώδικας 7: Έλεγχος ύπαρξης τιμών σε ένα σύνολο τιμών (lab07 ex3.cpp)

```
    Values not in the set (using unsorted vector): 4994953 elapsed time: 1.9185e+007 microseconds, 19.185 seconds
    Values not in the set (using sorted vector): 4994953 elapsed time: 1.02876e+006 microseconds, 1.02876 seconds
```

³ Values not in the set (using std::set): 4994953 elapsed time: 1.09391e+006 microseconds, 1.09391 seconds

⁴ Values not in the set (using std::unordered_set): 4994953 elapsed time: 598562 microseconds, 0.598562 seconds

⁵ Values not in the set (using bloom filter + std::unordered set): 4994953 elapsed time: 297832 microseconds, 0.297832 seconds

7 Ασκήσεις

- 1. Γράψτε μια συνάρτηση που να δέχεται έναν πίνακα ακεραίων και έναν ακέραιο αριθμό sum και να βρίσκει το πλήθος από όλα τα ζεύγη τιμών του πίνακα που το άθροισμά τους είναι ίσο με sum.
- 2. β

Αναφορές